

INTEGRATION

Människor flyttar från ett land till ett annat av olika anledningar. När nya människor kommer till ett land uppstår möjligheter, men också problem. Olika kulturer och åsikter ska leva sida vid sida. För att öka förståelsen mellan grupper i samhället behövs integration. Om integrationen fungerar väl innebär den att invandrare får lika goda möjligheter som den som är född i ett land att leva ett gott liv. Alla kan då vara med och utveckla samhället.

Man kan inte säga att det bara är invandrare som ska ”integrera sig”. När ett samhälle är integrerat gäller det hela samhället, det vill säga alla grupper. Alla måste hjälpa till. Både de som bor i landet sedan tidigare och de som flyttar dit måste samarbeta för att samhället ska bli integrerat. Invandrarna måste lära sig att förstå det nya samhället som de har kommit till och de som redan bor där måste välkomna de nyinflyttade.

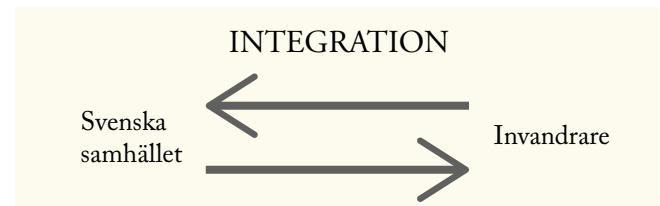
Integration är alltså inte något som sker av sig självt. Människor måste aktivt arbeta för integration.

Tolerans

Tolerans är att acceptera och respektera att människor och grupper inte är exakt likadana. Det är viktigt om integrationen ska fungera. I ett mångkulturellt samhälle som Sverige, där 1,4 miljoner människor är födda i ett annat land, är det nödvändigt att vi alla tolererar att vi är olika. Invandrare måste lära sig förstå, respektera

och ta hänsyn till majoritetssamhället som de har flyttat till och lever i. Samtidigt har de också rätt att bemötas med tolerans från samhället. Samhällets tolerans går till en viss gräns. Det finns förstås också sådant som det svenska samhället inte kan tolerera.

Integration kan aldrig betyda att någon tvingas bli exakt likadan (när det gäller till exempel kultur, religion och åsikter) som människorna i sitt nya hemland. I ett demokratiskt land har alla rätt till sin religion, sin åsikt och så vidare. Samtidigt kan den som har invandrat inte bara fortsätta att leva sitt liv som om han/hon fortfarande vore kvar i sitt hemland. I ett mångkulturellt land måste alla anstränga sig för att leva med och förstå varandra. Det krävs ett långsiktigt arbete.

Både samhället och invandrarna måste anpassa sig till varandra för att integrationen ska fungera.

Majoritetssamhället Den del av samhället som är klart flest.

Anpassa sig Förändra sig för att bättre passa ihop med andra.

INTEGRATION - VAD KAN VI GÖRA?

Hur stora olikheter kan vi tillåta i Sverige? En hel del kan tillåtas i demokratins namn, men det finns gränser. Det vi inte tolererar måste vi också tydligt visa att vi tar avstånd ifrån så att alla förstår var gränserna går. Vi kan exempelvis inte tolerera att en minoritet i Sverige vill leva sina liv på ett sätt som inte passar ihop med svensk demokrati. Alla människor i Sverige har lika rättigheter. Vi kan inte göra undantag ens om alla i gruppen är överens om det.

Ett exempel är simundervisningen i skolan. Vissa muslimska grupper i samhället tycker inte att pojkar och flickor ska simma samtidigt. Det svenska samhället kan dock aldrig acceptera att flickorna inte får simundervisning. Varför just flickorna? Sverige är ett jämställt land där män och kvinnor har samma rättigheter. Det är en viktig del av demokratin. En kompromiss kan då bli att man delar upp simundervisningen i två grupper. På liknande sätt kan man oftast kompromissa i de flesta frågor, men det finns även frågor där det svenska samhället aldrig kan kompromissa. Ofta är det sådana frågor som diskuteras mycket i massmedia, eftersom massmedia lyfter fram konflikter (se sidan 124).

Du som läser det här har kanske kommit från ett annat land. Vad kan du göra för att bli bättre integrerad? Det

Alla barn i Sverige ska få chansen att lära sig simma.

avgörande är viljan. Den som vill lära sig att förstå och bli en del av Sverige kommer att få färre problem. Den som inte vill integreras kommer däremot aldrig att integreras. Utöver viljan behöver du också kunskap om språket, om samhället och om människorna som bor här.

Följande platser är viktiga om du som invandrare vill känna större delaktighet i det svenska samhället:

- ◇ Skolan som ger kunskaper om det svenska språket och det svenska samhället. I skolan träffas också människor från olika samhällsgrupper.
- ◇ Arbetsplatsen som ger träning i det svenska språket och möjlighet att träffa människor från olika samhällsgrupper.
- ◇ Bostaden och då särskilt om den ligger i ett område med både etablerade svenskar och invandrare. Där ges möjlighet att lära mer om samhället, träna på språket och känna gemenskap.
- ◇ Föreningar där man kan engagera sig och träffa människor som alla har samma intresse oavsett bakgrund.

Om du är född och uppvuxen i Sverige är det bra om du kan vara öppen för kontakter med människor som har invandrat genom att prata med dem på jobbet eller i skolan, bjuda hem dem eller ta med dem till din förening. Man bör lyssna på människor innan man bildar en åsikt om hur de är. Det kan låta som en självklarhet, men det tål att tänkas på.

Ta avstånd från Visa tydligt att man tycker illa om något.

Kompromiss Båda sidor ger upp något för att hitta en väg framåt som båda accepterar.

Delaktighet Att vara del av något tillsammans med andra.

Etablerad När man har varit eller gjort något en längre tid.

SEGREGATION

Motsatsen till ett integrerat samhälle är ett segregerat samhälle. I ett segregerat samhälle lever olika samhällsgrupper utan att mötas. De bor kanske i olika stadsdelar, går i olika skolor, har olika typer av arbeten, går till olika kyrkor, talar olika språk och så vidare. Det är viktigt att komma ihåg att segregation inte bara handlar om "svenskar" och "invandrare". Det kan också gälla exempelvis fattiga och rika. Ofta är det dubbelsegregation. I fattiga områden med hög arbetslöshet är andelen invandrare ofta stor.

Vissa tycker inte att segregationen är ett problem. De menar att människor själva måste få välja hur och med vem de vill leva. Den vanligaste åsikten är dock att vi måste försöka minska segregationen, av flera skäl:

- ◇ I Sverige är samhället organiserat så att alla tar ansvar för varandra genom att betala skatt som går till allas behov. Om segregationen blir stor finns en risk att olika grupper i samhället inte kommer att visa varandra tolerans. Då finns också en risk att det svenska systemet med gemensamt ansvar inte heller kommer att fungera.
- ◇ I ett segregerat samhälle blir det fler konflikter, vilket kan betyda våld mellan olika grupper. Kriminaliteten ökar dessutom bland de grupper som upplever sig som utanför.
- ◇ Skolverket har visat att barn till invandrare som bor i segregerade områden med hög arbetslöshet har sämre skolresultat än andra barn, vilket är allvarligt för framtiden.

SVENSKAR KAN OCKSÅ BLI SEGREGERADE

Det är inte konstigt att många människor från samma land med samma språk och kultur bosätter sig i samma stadsdel. På en ny plats där man känner sig osäker känns det tryggt att få bo nära människor som man förstår sig på. Det är däremot inte bra för integrationen.

Svenskar är precis likadana som alla andra när de kommer till ett nytt land. På den spanska solkusten Costa del Sol bor idag cirka 25 000 svenskar. Här finns helsvenska stadsdelar med svenska matbutiker, svenska läkare och svenska skolor.

Journalisten Daniel Velasco har skildrat svenskarna i Spanien i sin radiodokumentär "Jävla vitskallar!". Spanjorerna i Costa del Sol tycker att svenskarna inte integrerar sig i det spanska samhället. Många av de svenska ungdomarna i de segregerade svenska områdena lär sig ingen ordentlig spanska. Det är samma kritik som många invandrare får höra i Sverige.

I en internationell jämförelse har Sverige ganska små problem med segregation. Trots det diskuteras ofta bostadssegregation i Sverige. Olika grupper i Sverige bor på helt olika platser och på helt olika sätt. Det finns också tecken som tyder på att skolsegregationen har ökat, särskilt i storstäderna. Sedan år 1994 kan föräldrarna välja vilken skola deras barn ska gå i. "Svenska" och högutbildade föräldrar väljer andra skolor för sina barn än lågutbildade föräldrar och föräldrar som nyligen har kommit till Sverige. En del tycker att valfriheten är bra medan andra är oroliga för utvecklingen.

SEGREGATION

Kriminalitet Brottslighet, de brott mot lagen människor gör.

Skildra Berätta, gestalta.

Dokumentär Exempelvis tv- eller radioprogram som berättar om verkligheten.

ASSIMILERING

I svensk invandringspolitik betyder integration mötet och blandningen mellan olika grupper i samhället, som fortfarande tillåts vara olika. Assimilering blir då motsatsen, det vill säga att invandrare helt ska anpassa sig till dem som redan bor i Sverige. En person från ett annat land ska då inte bara lära sig det nya språket och hur det svenska samhället fungerar. Personen ska även "bli" svensk och göra allt som svenskarna gör och glömma de erfarenheter som han/hon har med sig från sitt tidigare liv.

Med den här betydelsen av assimilering kan man verkligen ifrågasätta om assimilering kan tillåtas i en demokrati. De mänskliga rättigheterna ger varje människa rätt att tro, tycka och tänka som hon vill. Dessutom kan man fundera på om en fullständig assimileringen ens är möjlig. Kan en människa lämna sina tidigare erfarenheter bakom sig och "tvätta bort" sitt förflutna? Troligtvis inte.

Assimilering lägger mycket större ansvar på invandrarna än vad integration gör. Det är bara invandrarna som ska anpassa sig till samhället när det handlar om assimilering. Integrationspolitiken betonar däremot det gemensamma ansvaret. Det är samhället som helhet som ska integreras. Det finns dock risk att länder med integrationspolitik, som till exempel Sverige, ändå lägger det största ansvaret på invandrarna. Då blir integration mer och mer lik assimilering.

Kameleonten är ett djur som byter färg för att anpassa sig till omgivningen. I ett samhälle som betonar assimilering gör vissa människor som kameleonten – anpassar sig för att inte synas.

Assimilering behöver inte vara negativt

Ovanstående betydelse av ordet assimilering är väldigt negativ. Ibland används ordet mer neutralt. Man kan till exempel mena att efter en tid, när samhället har genomgått integration, blir invandrarna assimilerade, det vill säga uppblandade i befolkningen. Man menar då inte en negativ process, utan snarare ett fredligt slutresultat.

Ordet assimilering har också blivit aktuellt i den politiska debatten när det politiska partiet Sverigedemokraterna började använda det. Vad partiet menar med assimilering kan man läsa i deras partiprogram. Helt klart är i alla fall att de övriga politiska partierna i Sveriges riksdag inte vill samarbeta med Sverigedemokraterna när det gäller invandringspolitiken.

Sverigedemokraterna har givit ny energi åt diskussionerna om invandring och integration. Omkring sex procent röstade på dem i valet år 2010. Partiets framgång beror dock på flera saker, till exempel deras politik på områden som välfärd och lag och rätt.

Erfarenhet Vad man har upplevt i sitt liv.

Process En ganska lång tid då en förändring pågår.

Partiprogram Ett dokument där ett politiskt parti skriver hur de vill förändra samhället.

ASSIMILERING

Svensk kultur
och värderingar

Invandrare

Kultur och
värderingar
från hemlandet

Assimilering innebär att den som exempelvis har en avvikande kultur ska lämna den bakom sig för att bli en del av majoritetssamhället.

DISKRIMINERING

Diskriminering betyder att en person behandlas negativt enbart på grund av hans/hennes identitet eller bakgrund. En kvinna blir till exempel diskriminerad om hon får lägre lön än en man med samma arbete, bara för att hon är kvinna. En viktig del av integrationen i ett samhälle är att alla behandlas lika och att ingen blir diskriminerad.

Diskriminering och missgynnande är inte tillåtet i Sverige enligt lag. Det är till exempel inte tillåtet i skolan, på arbetsmarknaden eller på bostadsmarknaden. Lagen säger att man inte får diskriminera eller missgynna någon på grund av:

- kön,
- könsöverskridande identitet,
- etnisk tillhörighet
- religion
- funktionshinder,
- sexuell läggning eller
- ålder.

Invandrare som blir diskriminerade blir oftast det på grund av sin etniska tillhörighet (kultur och språk) eller sin religion.

Anmäla till DO

Den som upplever att han/hon har blivit diskriminerad kan anmäla det till Diskrimineringsombudsmannen (DO). DO gör då en bedömning om det är möjligt att gå vidare med fallet till domstol. Domstolen kan tvinga den som har diskriminerat att betala kompensation, om det visar sig att den som anmälde hade rätt.

Antalet anmälningar till DO ökar. Anmälningar av etnisk diskriminering är vanligast. Många upplever att de till exempel inte har fått ett arbete på grund av sitt

En man tjänar oftast mer än en kvinna med lika arbetsuppgifter. Det är diskriminering på grund av kön.

namn, utseende, bakgrund eller religion. Det är naturligtvis ett allvarligt problem och det är bra att man kan anmäla det till DO.

En anmälan till DO måste vara saklig. Man kan inte bara känna en bitterhet av att ingenting är som det var i det gamla hemlandet och tro att det som att hela det svenska samhället är diskriminerande. En sådan anmälan kommer DO aldrig att ta till domstol. En anmälan till DO kommer inte heller att innebära mer integration, men kanske ett erkännande att man faktiskt är diskriminerad.

Missgynnande Att bli missgynnad, att inte få något som man egentligen har rätt till.

Könsöverskridande identitet Person som varken vill vara man eller kvinna eller vill vara båda samtidigt.

Funktionshinder Handikapp som gör det svårt att leva ett vanligt liv utan hjälp.

Ombudsman Person som hjälper människor att försvara sina intressen.

Kompensation Pengar, ungefär som skadestånd, som man kan få av dem som gjort fel.

Saklig Hålla sig till fakta, inte blanda in känslor.

Bitterhet Känsla av ilska och besvikelse när något inte blev så som man hade hoppats.

